БЪЛГАРИЯ: ГРУПА 2

Правителството на България не удовлетворява изцяло минималните стандарти за премахване на трафика; при все това, полага значителни усилия, за да постигне това. Правителството демонстрира съществени усилия в сравнение с предходния отчетен период; ето защо, България е повишена в Група 2. Растящите усилия на правителството се изразяват в заделянето на повече средства за жертвите и изграждането на нови центрове в София за жертвите на трафик, включително за кризисен център за деца-жертви. Властите са идентифицирали по-голям брой жертви – с повече от два пъти се е увеличил броят на жертвите на трафик с цел трудова експлоатация, в сравнение с тези, идентифицирани през 2016 г. – като са осъдени и повече трафиканти. Правителството е приело и петгодишна национална стратегия за борба с трафика за периода 2017-2021 година. Въпреки това, държавата не удовлетворява минималните стандарти в няколко ключови области. Съдиите и прокурорите все още не са обучени да работят с жертвите на трафик и този тип дела, което имаше неблагоприятни последици с оглед защитата на свидетелите, обезщетението на жертвите и осъждането на извършителите. Съдилищата продължават да издават условни присъди срещу повечето от осъдените трафиканти. Липсата на знания сред служителите относно признаците на трафика възпрепятства ефективното идентифициране на жертвите, особено сред чуждестранните граждани и сред жените, експлоатирани чрез проституция. Корупцията сред органите на реда и в съдебната система продължава да възпрепятства напредъка, а разследванията срещу замесените служители рядко водят до наказване на престъплението.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ БЪЛГАРИЯ

Да налага наказателна отговорност на трафикантите с присъди за лишаване от свобода; да повиши усилията си за разследване и наказателно преследване на случаите на трафик с цел сексуална и трудова експлоатация; активно да разследва, да води наказателно преследване и да осъжда служителите на властта, замесени в трафик, като им налага присъди с лишаване от свобода; изпреварващо да идентифицира потенциалните жертви на трафик, особено сред жените, експлоатирани с цел проституция; да повиши усилията за обучение на служителите в правоприлагащите органи, прокурорите и съдиите, така че да разберат жестокостта на престъпленията трафик с цел сексуална и трудова експлоатация и последиците от тях върху жертвите; да увеличи финансовата подкрепа за дейностите за борба с трафика, включително за изпълнението на целите на националната стратегия и националната програма, както и за обучение на служителите относно идентификацията на жертвите; да предостави компетентна правна помощ и защита в съдебна фаза на жертвите, които съдействат на разследването; да предостави специализирани услуги на децата-жертви, включително непридружени малолетни; да оптимизира процедурата за обезщетяване на жертвите и да увеличи броя на жертвите, които получават обезщетение.

НАКАЗАТЕЛНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

Правителството е увеличило своите усилия в областта на правоприлагането. Съгласно чл. чл. 159а – 159г от Наказателния кодекс се криминализират трафикът с цел сексуална и трудова експлоатация и се предвиждат наказания от две до осем години лишаване от свобода, които са достатъчно строги, а и що се отнася до трафика с цел сексуална експлоатация, са съразмерни спрямо наказанията, предвидени за други тежки престъпления, например изнасилване. През 2017 г. полицията образува 81 разследвания, прокурорите са повдигнали обвинения на 80 обвиняеми, а съдът е осъдил 59

трафиканти; в сравнение с 85 разследвания, 73 обвинения и 35 присъди през 2016 година. От общо 59 осъдени трафиканти, само 18 (31 на сто) са получили присъда лишаване от свобода, която не е условна като този нисък процент е сходен с данните от предходните четири години. Както и през 2016 г., правителството не предостави информация за размера на присъдите с лишаване от свобода, наложени на осъдените трафиканти. Съдът наказва с глоба 29 от осъдените трафиканти през 2017 г., в сравнение с осем през 2016 г. и 23 през 2015 година. Твърди се, че съдиите са произнасяли по-снизходителни присъди спрямо секс-трафикантите, ако техните жертви доброволно са били въвлечени в проституция, независимо че българското и международното право приемат, че предшестващият опит не се взема под внимание, когато има последваща експлоатация. През 2017 г. властите участват в шест съвместни разследвания с властите на други държави. В хода на една от акциите полицейските служби в България и Швеция насочват усилията си към организирана престъпна група, която набира българи за насилствена просия в Швеция; разследването приключва с ареста и повдигането на обвинения срещу 12 заподозрени трафиканти. Освен това, българските и испанските власти разследват организиран престъпен синдикат, който набира жени за сексуална експлоатация; арестувани са 31 заподозрени трафиканти.

Корупцията в правоприлагащите органи и съдебната власт, избирателното наказателно преследване и дългите съдебни производства продължават да възпрепятстват напредъка. Властите са образували две досъдебни производства срещу полицейски служители, заподозрени в подпомагане на сводници и трафиканти. Отделно от това, прокурорите в отдела за борба с корупцията са предприели следствени действия срещу няколко полицейски ръководители, за които има сведения, че са получавали подкупи от жител на гр. Добрич, замесен в насилствена проституция. Освен това съдът е предприел наказателни действия срещу двама служители, уличени в изнудване на престъпници, занимаващи се с проституция и сводничество; в края на отчетния период съдебните производства все още не са приключили. Наблюдателите отбелязват, че правителството не разполага с ресурси за разследване на случаите, а местните комисии за борба с трафика на хора не разполагат с информационни материали и не са преминали обучения. Наблюдателите също отчитат, че съдиите, прокурорите и служителите на реда се нуждаят от обучение в работата си с жертвите на трафик и следва да проявяват повече чувствителност към тях. Националната комисия за борба с трафика на хора е провела обучение за 60 следователи, полицейски служители, адвокати, прокурори и съдии на местно ниво относно прилагането на националния механизъм за насочване, новите тенденции и предизвикателства, както и бъдещите стъпки в борбата с трафика. Комисията също си партнира с изследователска фондация в обучение, целящо да засили взаимодействието между адвокати и съдии за по-добра закрила на жертвите на трафик; взели са участие повече от 40 юристи, прокурори, съдии, следователи и адвокати.

ЗАКРИЛА

Държавата полага повече усилия за закрила на жертвите. Въз основа на образуваните досъдебни производства през 2017 г., прокуратурата е идентифицирала 407 жертви (323 – на трафик с цел сексуална експлоатация, 67 – на трафик с цел трудова експлоатация и 17 – с цел принудително държане в подчинение), на фона на 365 жертви (329 – на трафик с цел сексуална експлоатация, 31 – на трафик с цел трудова експлоатация и пет жертви на трафик с цел сексуална и трудова експлоатация) през 2016 година. Четиридесет и две от идентифицираните жертви са били деца (21 през 2016 г.) Властите са идентифицирали пет потенциални чуждестранни жертви от Буркина Фасо, Нигерия, Гвинея, Сиера Леоне и Тайланд през годината, в сравнение с една чуждестранна жертва

през 2016 година. При все това, според твърденията на наблюдателите, правоприлагащите органи не са успявали ефективно да разпознават жертвите, особено жертвите на трафик с цел трудова експлоатация и жертвите-граждани на трети страни. Освен това докладите сочат, че полицията не е търсила проактивно признаци на трафик сред жените, задържани за проституция, както и, че на прокурорите и съдиите им липсва чувствителност при взаимодействие с жертвите на трафик с цел сексуална експлоатация. Служителите на правоприлагащите органи, прокурорите, следователите и инспекторите по труда са били обучени по отношение на трафика, включително – идентификацията; обученията са се финансирали предимно с международна безвъзмездна помощ и от НПО. Досъдебните органи формално са идентифицирали всички жертви на трафик, като комисията е насочила жертвите към услуги. Държавата е предоставила съвместно финансиране по проекти заедно с международни дарители, като е покрила 15 на сто от общите разходи. През 2017 г., правителството изразходва 376 000 лв. (230 530 щ. д.) за услуги по прилагането на годишната национална програма за борба с трафика и за закрила на жертвите и допълнителни 254 000 лв. (155 730 щ. д.) от международни спонсори. Държавата съфинансира и 15% от 390 000 лв. (239 120 щ. д.), предвидени за приюти и кризисни центрове в София и Варна, включително кризисен център за деца в София. Правителството отваря в София два нови приемни обекта за жертви на трафик, които се оперират от НПО: приют и център (на един терен) за временно настаняване на пълнолетни жертви и кризисен център за деца-жертви. Държавата също сключва договори с НПО за осъществяване на дейността на двата центъра, които предоставят консултантски услуги на жертвите на трафик и на три приюта, където се предлагат резидентни услуги. Освен това, 23 кризисни центъра на държавна издръжка предлагат социални услуги на деца и жени – жертви на насилие, включително трафик. Центровете са предложили подкрепа, консултиране и настаняване на 144 жертви на трафик. Децата-жертви могат да останат в центрове за период до шест месеца, като след това органите за закрила на детето могат да ги настанят при близки, при приемно семейство или друга резидентна институция за грижи. През м. март съветът по закрила на детето започва изпълнението на специализирана услуга за насочване и настаняване на непридружени малолетни, с цел да им предостави грижа, отделно от възрастните. Не е имало специализирана възможност за настаняване или предоставяне на услуги на жертви от мъжки пол.

Законът допуска жертвите с чуждестранен произход, които са сътрудничили на разследващите органи, да останат и да работят в България за срока на наказателното производство преди депортиране, въпреки че нито една от чуждестранните жертви не е кандидатствала за такъв статут. За чуждестранните жертви, предпочели да не сътрудничат на разследването на трафика, държавата предоставя 40-дневен възстановителен период (70 дни за деца-жертви, които са чужденци) преди репатриране. Законът предвижда анонимност на жертвите в досъдебната и съдебната фази, но органите рядко изпълняват тази разпоредба, вследствие на което жертвите променят своите показания поради страх, сплашване или подкуп. Наблюдателите отбелязват, че много от жертвите не сътрудничат на разследващите органи, защото не вярват, че съдебната система може да ги защити от повторно травматизиране, да правораздаде ефективно и да осъди извършителите с адекватни присъди. Наблюдателите отчитат, че жертвите не получават подкрепа в хода на наказателното производство, тъй като се твърди, че държавата не им осигурява компетентна правна защита по време на процеса. От жертвите често се изисквало да дават показания в присъствието на заподозрения трафикант, а обичайна практика било трафикантите да се изправят срещу жертвите си в съда и да ги разпитват чрез адвокатите си. Наблюдателите сочат, че

процедурата за присъждане на обезщетение продължава да бъде прекалено бюрократична и отказва жертвите да подават искове; в резултат на това няма жертви, получили обезщетение.

ПРЕВЕНЦИЯ

Държавата е увеличила усилията си в областта на превенцията. Правителството е приело и одобрило петгодишна национална стратегия за борба с трафика за периода 2017-2021 година. Държавата е приела и национална програма за борба с трафика на хора и закрила на жертвите, насочена към превенция сред рисковите групи, към по-ефективна идентификация на жертвите и засилване на подкрепата към спасените пострадали. НПО оценяват целите в стратегията и програмата като адекватни и реалистични; въпреки това те изразяват загриженост относно нейната устойчивост, предвид че повечето дейности се финансират от международни спонсори и чрез проекти. Националната комисия е провела конференция по въпросите на трудовата експлоатация, чиято цел е да подобри многопрофилното сътрудничество чрез споделяне на водещи практики и информация. Комисията също е провела национална кампания, посветена на интернет и социалните мрежи като способи за набиране на жертви. В хода на кампанията са поставени банери на популярни страници с обяви за работа и запознанства в интернет, които препращат към специализирана информационна страница. Властите са провели 152 проверки на агенции за работа и са установили 464 нарушения. Властите са направили също 175 проверки на агенции за временна заетост и са установили 731 нарушения, както и 530 проверки на работодатели, които изпращат работници в държави от ЕС, при които са установени 2 781 нарушения. Комисията е провела проучване и е изготвила географски карти на регионите от страната, които се приемат за високорискови по отношение на трафика, като е публикува констатациите си на своята интернет страница. Правителството демонстрира, че полага усилия с цел намаляване на търсенето на комерсиален секс и принудителен труд.

ПРОФИЛ НА ТРАФИКА

Както е отчетено в последните пет години, България е страна на произход и, в по-малка степен, транзитна държава и държава-дестинация за мъже, жени и деца, подложени на трафик с цел сексуална и трудова експлоатация. България остава една от основните държави на произход на жертвите на трафик в ЕС. Правителството и НПО отчитат значително нарастване на броя на жертвите българи и роми, подложени на принудително държане в подчинение, особено в Полша, Испания и Обединеното кралство. Жени и момичета от български, турски и ромски произход, някои от които – едва на 13 години – са преобладаващият дял на жертвите на трафик с цел сексуална експлоатация, идентифицирани в България, предимно в столицата, по курортите и граничните градове. Български жени и деца са подложени на трафик с цел сексуална експлоатация в цяла Европа. Все повече нараства делът на жертвите, подлагани както на сексуална, така и на трудова експлоатация, включително заробване като домашна прислуга. Трафикантите подлагат български мъже и момчета на насилствен труд в цяла Европа, предимно в секторите на земеделието, строителството и услугите. Български деца и пълнолетни с увреждания са принудени да извършват улична просия и дребни кражби в България и в чужбина. Ромските деца също са изложени на риск от принудителен труд, особено просия и джебчийство. България е държава-дестинация за ограничен брой чуждестранни жертви на трафик от Африка и Югоизточна Азия. Корупцията във властта и сред правоприлагащите органи продължава да благоприятства за извършването на някои престъпления на трафик, като служители са разследвани по подозрение, че са замесени в трафик.